

Białystok, 12-12-2025 r.

WPN.6200.7.2025.MC

dot. petycji mieszkańców powiatu sejneńskiego oraz innych aktywnie korzystających z lasów w okolicy miejscowości Krasnopol przeciwko planom utworzenia rezerwatu przyrody w gminie Krasnopol pod proponowaną nazwą „Ślizi i Gaciszki”.

Po dokonaniu szczegółowej analizy Państwa petycji (z dnia 30.09.2025 r.) oraz podniesionych w niej argumentów, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku uprzejmie informuje co następuje.

Tworzenie rezerwatów nie jest samodzielną inicjatywą RDOŚ w Białymstoku, stanowi realizację wytycznych Ministra Klimatu i Środowiska dotyczących wdrażania i nadrobienia ochrony rezerwatowej w naszym kraju, zwłaszcza obszarów z tzw. Shadow List, o czym mowa między innymi w dokumencie: „Wzmocnienie ochrony lasów cennych przyrodniczo i ważnych społecznie. Wytyczne i rekomendacje Ogólnopolskiej Narady o Lasach” stanowiącego kierunkową wytyczną dla dalszych działań Ministerstwa Klimatu i Środowiska na rzecz ochrony lasów o szczególnych walorach przyrodniczych oraz lasów pełniących ważne funkcje społeczne. Poddane konsultacjom obszary znajdują się na tzw. Shadow List, która jest traktowana priorytetowo. Rezerваты zostały pozytywnie zweryfikowane przez ekspertów, RDOŚ oraz pozytywnie zaopiniowane przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody.

Zatwierdzając omawiane rezerваты RDOŚ w Białymstoku kieruje się Rekomendacjami Państwowej Rady Ochrony Przyrody ujętymi w stanowisku PROP/2025-19 z 10 września 2025 r. Opinia dotycząca dobrych praktyk obejmowania obszarów cennych przyrodniczo ochroną rezerwatową mówiąca o tym, iż:

/.../ rezerваты są jedną z najbardziej efektywnych form ochrony przyrody/.../ w skali Polski obecna sieć rezerwatów jest niewystarczająca /.../ Rozwój sieci rezerwatów przyrody jest

konieczny dla skutecznej ochrony przyrody w Polsce/.../Rada rekomenduje więc Regionalnym Dyrektorom Ochrony Środowiska kontynuację intensywnych prac w kierunku rozbudowy sieci rezerwatów przyrody, obejmujących dokładną analizę dotychczasowych propozycji, ale i poszukiwanie innych obiektów potrzebujących ochrony w formie rezerwatu. W szczególności uważamy za konieczne, by regionalni dyrektorzy ochrony środowiska rozważyli wszystkie dotąd zgłoszone propozycje rezerwatów przyrody z terenów swoich województw/.../

Rozwój sieci rezerwatów jest instrumentem realizacji zobowiązań międzynarodowych Polski:

- przyjętej przez wszystkie państwa UE Unijna Strategia na Rzecz Różnorodności Biologicznej „Przywracanie przyrody do naszego życia” stawia za jeden z celów objęcie co najmniej 30% unijnych obszarów lądowych i 30% unijnych obszarów morskich ochroną prawną (...), ścisłą ochronę co najmniej 1/3 unijnych obszarów chronionych, w tym wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów – a tylko rezerwaty przyrody i parki narodowe realizują obecnie w Polsce reżim „ściślej ochrony” w rozumieniu tej strategii. Rezerwaty przyrody w obszarach Natura 2000 mogą być narzędziem skutecznej ochrony tych obszarów;
- realizacji rozporządzenia UE 2024/1991 ws. odbudowy zasobów przyrodniczych, ponieważ rezerwaty mogą być też powierzchniami referencyjnymi, pokazującymi możliwości odbudowy przyrody oraz skutecznym sposobem zabezpieczenia miejsc, gdzie przyroda została odbudowana.

Tworzenie nowych form ochrony stanowi realizację założeń wynikających z wdrażania koncepcji Tarczy Wschód, zakładającej wykorzystanie dobrze zachowanych ekosystemów leśnych i bagiennych jako naturalnej bariery. Ponadto Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku dokłada wszelkich starań w zakresie konsultacji z mieszkańcami i udział w licznych spotkaniach ze wszystkimi interesariuszami.

Zgodnie z art. 13. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r (Dz. Urz. z 2024 poz. 1478) o ochronie przyrody, analizowany obszar spełnia kryteria rezerwatu przyrody, ponieważ „obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi”.

W tym przypadku są to naturalne lub mało zmienione, zróżnicowane ekosystemy bagiennych i łęgowych lasów (oraz fragmenty otwartych mszarów) z bogatą florą i fauną, rozwijające się na różnorodnych typologicznie torfowiskach (i złożach torfu), a także przekształcone, ale podlegające procesom renaturyzacji zbiorowiska leśne z drzewostanem o charakterze starodrzewu (lub zbliżonym do niego) na sąsiadujących glebach mineralnych i semihydrogenicznych.

Celem ochrony w proponowanym rezerwacie, wymagany w zgodnie z art. 13.3 ww. ustawy jest zachowanie naturalnych zbiorowisk bagiennych lasów wraz z bogatą, typową florą i fauną.

Posiadane przez tut. Urząd dane przyrodnicze z tego obszaru (dane z Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Pojezierze Sejneńskie PLH200007, inwentaryzacja dr Pawła Pawlikowskiego oraz ogólnodostępne dane literaturowe) jednoznacznie wskazują na ogromne bogactwo florystyczne i faunistyczne tego obszaru oraz świadczą o unikatowości tego obiektu przyrodniczego. Należy również zaznaczyć, że przy projektowaniu przebiegu rezerwatu dokonano szczegółowych analiz w oparciu o wiedzę ekspercką oraz uwarunkowania terenowe.

Na terenie proponowanego rezerwatu przyrody „Ślizzy i Gaciszki” stwierdzono występowanie przynajmniej 10 zbiorowisk roślinnych, w tym reprezentujących cztery siedliska Natura 2000 (wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej UE): bory i lasy bagienne (*91D0, podtypy 91D0-2, 91D0-5 i 91D0-6; część płatów siedliska jest przejściowa do siedliska *7110), łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe); (*91E0; podtypy *91E0-3, *91E0-4) i grądy środkowoeuropejskie i subkontynentalne (*Galio- Carpinetum*, *Tilio- Carpinetum*) (9170; podtyp grąd subkontynentalny 9170-2):

- sosnowy bór bagieny *Vaccinio uliginosi-Pinetum*; siedlisko Natura 2000 *91D0-2; dominuje powierzchniowo zajmując w granicach uroczyska Ślizzy i częściowo w uroczysku Gaciszki;
- świerczyna na torfie *Sphagno girgensohnii-Piceetum*; siedlisko Natura 2000 *91D0-5; zajmuje większość uroczyska Gaciszki i fragmenty uroczyska Płos;
- subborealna brzezina bagieny zb. *Thelypteris palustris-Betula pubescens*; siedlisko Natura 2000 *91D0-6;
- ols porzeczkowy *Ribeso nigri-Alnetum*; zajmuje część Uroczyska Gaciszki;

- ols torfowcowy *Sphagno squarrosi-Alnetum*; zajmuje fragment uroczyska Ślizzy;
- łągi olszowo-jesionowe związku *Alno-Ulmion*, w tym olsy źródliskowe *Cardamino amarae-Alnetum*; siedlisko Natura 2000 *91E0; głównie w uroczysku Gaciszki
- zbiorowiska zastępcze grądów reprezentujące związek *Carpinion betuli* i fragmenty częściowo zniekształconego grądu subkontynentalnego *Tilio-Carpinetum betuli*; w tym drugim przypadku reprezentują siedlisko Natura 2000 9170-2; zajmują mineralne wyniesienia sąsiadujące z torfowiskami, w tym uroczysko Wysokie Grunty;
- kontynentalny mszar z sosną *Ledo-Sphagnetum magellanicum*; siedlisko pośrednie pomiędzy *7110 i *91D0-2; zajmuje niewielkie powierzchnie w uroczysku Ślizzy;
- leśne zbiorowiska zastępcze na przesuszonych fragmentach torfowiska – miejscami w uroczyskach Ślizzy i Gaciszki.

Na terenie omawianego rezerwatu przyrody stwierdzono 46 gatunków objętych ochroną w Polsce, w tym 6 gatunków pod ochroną ścisłą (rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa*, turzyca życicowa *Carex loliacea*, rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, tajęża jednostronna *Goodyera repens*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, fiołek torfowy *Viola epipsila*) i 40 gatunków pod ochroną częściową (w tym 30 mszaków; 10 gatunków torfowców). Siedem z nich uwzględnionych jest na polskiej „czerwonej liście”, a po jednym spośród nich w polskiej „czerwonej księdze” i w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej UE.

Spośród fauny stwierdzono występowanie m.in. dzięcioła czarnego *Dryocopus martius*, słonki *Scolopax rusticola*, jaszczurki żyworódki *Zootoca vivipara*.

Ponadto należy wskazać, iż w przypadku utworzenia omawianego rezerwatu przyrody, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku podejmie niezwłocznie czynności zmierzające do udostępnienia obszaru rezerwatu na potrzeby lokalnej społeczności. W ramach planowanego udostępnienia rezerwatu przyrody przewiduje się udostępnienie w zakresie możliwości ruchu pieszego, rowerowego, jazdy konnej wierzchem, a także zbioru grzybów i owoców runa leśnego. Zatem obszar rezerwatu zostanie udostępniony do wszelkich aktywności rekreacyjnych i nie spowoduje to ograniczeń w jego turystycznym wykorzystaniu.

Powierzchnia proponowanego rezerwatu przyrody wynosi 90,35 ha, zaś jego otuliny 88,31 ha. Terytorialnie omawiany obiekt przyrodniczy położony jest na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Suwałki. Areal, jaki zostanie objęty ochroną rezerwatową w ramach powołania rezerwatu

Ślizey i Gaciszki stanowi niły ułamek powierzchni całego kompleksu leśnego Nadleśnictwa Suwałki oraz obszaru Pojezierza Sejneńskiego. Proponowany rezerwat Ślizey i Gaciszki obejmuje głównie leśne siedliska dla których odpowiednim podejściem jest zaniechanie ingerencji, zwłaszcza gospodarki leśnej. Płaty wspomnianych siedlisk wyłączone z gospodarki leśnej uzyskują najlepszą ocenę (FV).

Ochrona rezerwatowa nie wyklucza identyfikacji zagrożeń oraz planowania adekwatnej ochrony, zwłaszcza poprawy stosunków wodnych, eliminacji gatunków inwazyjnych czy nawet zmiany składu gatunkowego drzewostanu metodami gospodarki leśnej w obrębie siedlisk grądowych, gdzie stwierdzono nadmiar sosny i świerka, co z pewnością przełoży się na poprawę stanu siedlisk w obrębie tworzonych rezerwatów.

Jednocześnie należy podnieść, iż ustawa o ochronie przyrody nie wyklucza możliwości nakładania się na jednym obszarze kilku form ochrony przyrody. Ponadto każda forma ochrony przyrody pełni swoją unikalną rolę. Rezerwat przyrody jako jedna z najwyższych form ochrony obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi. Zapisy Planów Zadań Ochronnych odnoszą się do siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin, zwierząt i grzybów będących przedmiotami ochrony danego obszaru Natura 2000.

Konkludując, należy stwierdzić, iż rezerваты przyrody odgrywają kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej. Chronią one unikalne ekosystemy, które są siedliskiem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, często zagrożonych wyginięciem. Dzięki rezerwatom przyrody możliwe jest zachowanie naturalnych procesów ekologicznych, takich jak cykl życia, migracje czy interakcje między organizmami.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Białymstoku
Adam Juchnik
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
2. Wojewoda Podlaski, Jacek Brzozowski
3. Przewodnicząca Rady Gminy Krasnopol, Aneta Kisiel